

**T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES**

ESAS NO : 2021/243
KARAR NO : 2021/329
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: 2918 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesi uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana a kar ı yapılan itirazın DAR YARGI YER NDE çözümlenmesinin gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : A.T.
Davalı : Ankara Valili i

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Ankara Valili i Trafik Denetleme ube Müdürlü ünçe 18/01/2021 tarihinde yapılan denetim sırasında, aday sürücü belgesi sahibi davacının, 0,24 promil alkollü olarak araç kullandı ndan bahisle, davacı hakkında 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek 17. ve Karayolları Trafik Yönetmeli i'nin Ek 3. maddesi uyarınca, *aday sürücünün belgesinin iptaline dair tutanak* düzenlenmi , aday sürücü belgesi daimi süreyle geri alınmı tır.

2. Davacı, aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana ının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

3. **Ankara 8. dare Mahkemesi 22/01/2021 tarihli ve E.2021/128, K.2021/162 sayılı kararı** ile; öngörülen sürücü belgesi geri alma tutana ının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan de i iklik ile maddenin yeniden düzenlendi i ve bu karara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmedi i, bu durumda Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde belirtildi i üzere, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümlerinin dikkate alınaca ı, bu durumda sürücü belgesinin geri alınmasına kar ı açılan i bu davanın görüm ve çözümünün anılan Kanun'un 27.maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tır.

4. Davacı bu kez, aynı istemle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

B. Adli Yargıda

5. Ankara Batı 1. Sulh Ceza Hâkimli i 10/03/2021 tarihli ve D. No. 2021/613 sayılı kararı ile; 2918 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesi ve Karayolları Trafik Yönetmeli i'nin "Aday sürücülük" ba lıklı Ek 3. maddesi uyarınca aday sürücü belgesinin iptaline karar verildi i, sürücü belgesinin belli bir süre için geri alınması de il iptal edildi i dikkate alındı ında bu kararın 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadı ı, ba vurunun görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle görevsizlik kararı vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

III. LG L HUKUK

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Aday sürücülük" ba lıklı Ek 17. maddesi öyledir:

İlk defa sürücü belgesi alanlar en az bir yıl süre ile aday sürücü olarak kabul edilirler.

Aday sürücülü ün süresi, aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme ve yeniden sürücü belgesi alma artları ile di er usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Aday sürücülerle ilgili olarak yönetmelikte belirtilen iptal edilme artlarının olu ması hâlinde, bu Kanununun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından sürücü belgeleri iptal edilir."

7. 17/04/2015 tarihli 29329 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeli inin "Aday sürücülük" ba lıklı Ek 3. maddesi öyledir:

"Bu maddenin yürürlü e girdi i tarihten itibaren ilk defa sürücü belgesi alanlar ile herhangi bir sebeple sürücü belgesi iptal edilmi olup da yeniden sürücü belgesi alanlar, belgenin alındı ı tarihten itibaren iki yıl süreyle aday sürücü olarak kabul edilir.

Aday sürücülük süresi içerisinde 2918 sayılı Kanunun;

a) 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin üç kez ihlal edilmesi,

b) 48 inci veya 118 inci maddelerine istinaden sürücü belgelerinin geri alınması,

c) 51 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi,

ç) 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üç kez ihlal edilmesi,

d) 74 üncü maddesinin üç kez ihlal edilmesi,

e) Koruyucu tertibatın kullanılması ile ilgili 78 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi hallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi veya araç cinsine bakılmaksızın 0,20 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullanıldı ının tespit edilmesi veya toplam 75 ceza puanının a ılması durumunda sürücü belgesi trafik görevlilerince iptal edilir.

Belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda ba arılı olarak motorlu ta it sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu ki ilerin sürücü kurslarında e itime ba layabilmeleri için tabi tutulacakları psiko-teknik de erlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülü e engel hali bulunmadı ını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı ve varsa iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmi olmas ı zorunludur."

8. Uyu mazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Kanun'un 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dı ında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına kar ı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Kanun'da idari cezalarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan de i iklimten önceki hali ile, bu Kanun'da gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye i aret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamı olmas ı kar ısında ve göreve ili kin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmü tür.

9. 01/06/2005 tarihinde 5326 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesince, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan kanunun amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 01/06/2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılınmasına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğu ana karar verilmiştir.

10. Daha sonra, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun;

a) idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”

11. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler karışığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmıştır; *“Başvuru yolu”* başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise *“idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.”* düzenlemeleri yer almıştır.

12. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise; idari yaptırım kararının verildiği ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu ilemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmıştır, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı başlıca sorununun çözümü getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

13. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu ilemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

14. Bu hükümler dikkate alınarak, Uyuşmazlık Mahkemesi, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu ilemin kapsamında aynı şekilde ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da

verilmi olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmı, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmştir.

15. 2918 sayılı Kanun'un Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması başlıklı Dokuzuncu Kısım'a dahil "Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri" başlıklı 112. maddesinin ilk paragrafında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanun'daki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya iş yerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı ifade edilmiştir; böylelikle sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin uygulamalar, trafik ve sulh ceza mahkemelerinin görevi dışında tutulmuşken; 12/07/2013 tarihli 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle de değişiklik yapılarak maddenin başlıklı 1, "Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki"; ekinde, madde ise şöyledir:

"Bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kurullarının yetkilendirildiği haller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

..... "

16. 5326 sayılı Kanun'un "Saklı tutulan hükümler" başlıklı maddesinde 19. maddesi ise şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat kararıyla öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İş yerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değilse, değişiklik yapılmıncaya kadar saklıdır."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğdu, idari

yargı yerince verilen kesinle mi kararın ve adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yõteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

19. Dava, 2918 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesi uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana ın iptali istemiyle açılmı tır.

20. Uyu mazlık Mahkemesince, 2918 sayılı Kanun'un 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan de i iklikten önceki 112. maddesi ve 5326 sayılı Kanun birlikte incelendi inde, 2918 sayılı Kanun'un, bu Kanun'daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendi i 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmedi i ve 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde, di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ili kin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldı ı dikkate alındı nda; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davalara bakma görevinin idare mahkemesine ait oldu u sonucuna varılmı iken; 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan yeni düzenleme ile Kanun'da yer alan göreve ili kin maddenin de i tirildi i ve idari yaptırımlarla ilgili Kabahatler Kanunu hükümlerine uygun de i ikli in yapıldı ı sonucuna varılmı , 5326 sayılı Kanun'un "*Saklı tutulan hükümler*" ba lı ını ta ryan 19. maddesinde, "*di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için, ehliyetin geri alınması,gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklıdır*" denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklı tutulan, ba ka bir deyi le, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan *ehliyetin geri alınmasına* ili kin hükmün, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan de i iklik ile yeniden düzenlendi i ve bu karara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmedi i gözetilerek, sürücü belgesi geri alma tutana ının iptali istemiyle yapılan itirazların adli yargı yerinde görülece ine karar verilmi tir.

21. Somut olayda ise, davacının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek 17. maddesi uyarınca aday sürücü belgesinin iptaline karar verilmi tir. Yukarıda anlatılan nedenler ile sürücü belgesinin belli bir süre için geri alınması de il iptal edildi i dikkate alındı nda bu kararın idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir i lem oldu u ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadı ı açıktır.

22. ncelenen uyu mazlıkta, *sürücü belgesinin iptaline* ili kin kararın idarenin tek taraflı bir ekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptı ı bir idari i lem oldu u, bu durumda 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadı ı anla ıldı ndan, aday sürücü belgesinin iptaline kar ı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 8. dare Mahkemesinin 22/01/2021 tarihli ve E.2021/128, K.2021/162 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVLİ OLDUĞU NA,

B. Ankara 8. dare Mahkemesinin 22/01/2021 tarihli ve E.2021/128, K.2021/162 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına,

07/06/2021 tarihinde, OY BİRLİKLE KESİNLİK OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN